

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIV.

V Ljubljani 10. sušca 1871.

List 10.

Duhovne pesmi.

(Zložil Fr. Cimperman.)

2. Pred svetim obhajilom.

Kot po merzli studenčnini
Žejen jelen hrepeni,
Ki hladilo je vročini
In moči spet oživi:
Tako vboga duša moja
Skoraj omaguje žé,
Naj, o Jezus, milost Tvoja
Zdaj izpolni jej želje.

O neskončna taka sreča,
Ki se zdaj je vdeležim,
Čast nad misli vse, največa,
Ki jo dénes zadobim.
Stvarnik moj, nebés in zemlje,
Stvari vžiti sam se dá,
On, ki gréh svetá odjemlje,
Reši vsega me dolgá.

Tvoji mizi, Kralj nebeški
Bližam se uboga stvar,
Ki v slabosti vsej človeški
Vredna téga nij nikdar.
Milost Tvoja pa preseže
Vse številu grehov' zmot,
Oprosti me vsake teže
In odpré mi vir dobrot.

Dénes duša iz telesa
Od veselja kvišku gré,
In preseli se v nebesa,
Kjer jo večni Bog sprejmé.
Dénes kruh nebeški vžije,
Ki ga moli vse nebó,
V sveti se tajnosti krije
Rešnje Jezusa teló.

Ti Gospod si sam zdravilo
Dušnih vseh nevarnih ran,
Ti neskončno tolažilo,
Ko sem v stiski zakopan.
Serce vedno izdihuje
Le po Tebi, Jezus moj!
Mir, sladkóst je napolnuje,
Kedar sklenc se s Teboj.

Pridi, pridi Jezus k meni,
Duša moja že medlí,
Zdaj Gospod se z mano skleni,
Bodi moj za vselej Ti!
Samega se v bivališče
Tebi dam za vselej v dar,
Naj sercé Ti bo svetišče
In ljubezni v njem oltar.

3. Po svetem obhajilu.

Duša moja,
Zdaj so tvoja
Vsa nebesa, sladki raj;
Ker prejela,
Kar želela.
Jezusa, Bogá si zdaj.

To podari
In obvari
Njemu vselej je čistó;
Dopadljivo,
Ljubeznjivo,
To le Njemu najbolj bó.

Čast največa,
Sreč vseh sreča,
V té prišel je Kralj časti;
Bivališče
In svetišče
Njemu zdaj postala si.

Glas zaženi,
Razodeni,
Česar ti potreba je;
On tekoči
Vir pomoči,
Vse ti milosti odpré.

Vse sladkosti
In radósti
Zdaj morjé obliva te;
Mir dodelil
In zacelil
Jezus ti je rane vse.

Dih Njegovi
Zagotovi
Deržati se Njega lé,
Da Najviši
V tvoji hiši
Bivati bo tel, sercé!

Zahvaliti,
Poverniti
Tega mu sicer ne znaš,
Kot če vneto
Serce s sveto
Vso ljubeznijo mu daš.

V njem živeti,
V njem umreti,
Slednjíc ga še prosí zdaj,
Da presrečno
Vživat večno
Pojdeš ga v nebeški raj.

Svoboda in narodnost.

Kakor zvezde prijazno migljajo in svetijo v temni noči, tako razsvetljujejo sedanje mračne čase cerkvenega poglavarja, sv. Očeta Pija IX. in apostolskih naslednikov, pravih katoliških škofov krasne pisma, ktere pošiljajo svojim vernim o vgodnih in nevgodnih prilikah, da jim kažejo pravo pot, jih tolažijo in opominjajo k katoliškemu življenju. Ozirajo se v njih prav po apostolsko na duhovne časovne in krajevne potrebe. Tako so v kratkem pisali mnogi nemški škofi in svetvali svojim vernikom, kake poslance naj si volijo v veliki državni zbor, ki se ima pričeti 21. t. m.; tako so večidel koj po Vatikanskem zboru v pismih, nekteri v posebnih knjižicah na pr. Ketteler škof Mogunški, Zwerger škof Sekovski (knjiga njegova je prestavljena že tudi česki), sedaj škof Fessler (Die wahre und falsche Unfehlbarkeit der Päpste. Zur Abwehr gegen H. Prof. Dr. Schulte.) itd. razlagali sklepe njegove; tako so zlasti sedaj o štiridesetdanskem postu v svojih o tem času navadnih listih do vernikov ozirali se na imenitne vnanje prigodbe, in spominjali zbora Vatikanskega in čudobridke osode Pija IX. in dedine sv. Petra, p. Dunajski, Monakovski, Lavantinski itd., ali vsaj sv. Očeta in dolžnosti, ki jih v sedanjem stanu do njih imamo verniki, kakor Goriški, Ljubljanski, Kerški itd. Teržaški opisuje sploh sedanji zmešani in revni svet ter poprašuje po vzrokih, ki so v človeškem poželjenji, ktereга nas rešiti more milost Božja po Jezusu Kristusu gospodu našem. To milost obudimo v sebi, da razcvetejo na zemlji spet čednosti, po katerih se verne mir k stanovališčem nadlegovanih sinov Adamovih. Kerški, ktereга prinese še Danica, živo razlaga, odkod pride in kam meri to, da so oropani vidni poglavar katoliške cerkve. Danes naj razun Lavantinskega v Ogledu posname nekaj iz Goriškega, v katerem prevzvišeni nadškof Andrej po opominu, kako si grešniki vsi preiskujmo svojo vest in se pripravljajmo, da zvesto spolnimo sveto katoliško dolžnost t. j. da vredno prejamemo zakramenta sv. pokore in presv. Rešnj. telesa ob času štiridesetdanjega posta, pišejo tako-le:

Zraven pregrešnega stanu svojega opazujemo pa danes še dosto družih okoliščin, ki v naših sercih vzrokujejo veliko žalost in nezadovoljnost. In te okoliščine so: pokvarjeni duh časa ali pokvarjeni sedanji svet, brezbožnost, odpad od vere in zaničevanje božjega razodenja in splošno pohujšanje, vsled njega pa zguba vse spoštosti in čednosti. Namesti vere pa si postavlja sedanji svet vodilo svojega djanja, in cilj in konec svojih želj: svobodo in narodnost. Da opominim naj pred svobodo, morem reči, da je ona sprelep in zelo prijeten stan ali posameznega človeka, ali pa celega naroda, ka-

dar je svoboda taista, ki nas jo uči Kristus naš Gospod; ta svoboda pa je: prostost od greha. Od te govori Gospod tako: „Resnično resnično vam povem: slehern, kateri greh dela, je suženj greha. Sužnji pa ne ostane vekomaj, sin pa ostane vekomaj. Ako vas tedaj Sin sprostí, bote res prosti. Jan. 8, 34—36.

Pravo svobodo nam je prinesel na svet Sin Božji, ki je prišel na zemljo, da nas je oprostil greha. Kaj pa da je ta greh, nam je razložil apostelj s temi le besedami: „Vse kar je na svetu, je poželenje mesa, in poželenje oči, in napuh življenja, kar ni iz Očeta, ampak iz sveta.“ 1. Jan. 2, 16. Človek tedaj, prost poželenja mesa, brez poželenja oči, brez napuha, lakomnosti in častiteljnosti, le tak človek je res svoboden. Pa tudi le temu človeku, ki je v tem pomenu svoboden, resnično tekne državna in družbina svoboda, in le on se je zna poslužiti sebi in bližnjemu v časni in dušni prid.

Pa kaj pomaga? Dan danes je velik del ljudstva zakopan v služnosti greha in strasti; zunanja svoboda tedaj, ki mu je privoljena, mu le k temu služi, da ono brez opoviranja streže svojim strastim. Današnji posvetni ljudje toraj še niso godni, da bi se jim dovolila zunanja občna svoboda, in tam kjer jo vendarle uživajo, jim kaj slabo tekne. Take posvetne in mesene ljudi popisuje sv. apostelj Juda tako-le: „Ravno tako (se bo godilo) tudi tem, ki meso skruvijo, gosposko pa zaničujejo in veličastno preklinjajo. Ti pa preklinjajo, kar koli ne vedo, kar koli pa po natori vedo, kakor neumna živina, v tem se končujejo. Oni so v svojih pojedinah nagajusni, se gosté brez strahu, in se pasejo, so oblaki brez vode, ktere vetrovi sem ter tje gonijo, jesenske drevesa brez sadú, dvakrat usahnjene, izkoreninjene, valovi dirjega morja, kateri svojo sramoto iz sebe penijo, nestanovitne zvezde, katerim je temu vihar prihranjen na vekomaj.“ Jud. 1, 8—13.

Tacih ljudi, kakor nam jih je ravno sv. apostelj Juda popisal, je dan danes dosto v vsih stanovih človeške družbe; nar več jih najdeš med omikanimi. Njim je družbena, in državna svoboda, rekel bi, le samo svobodni list in pripuščenje, da brez zadržka očitno brezverno govore, brezverno po časnikih in bukvalh pišejo, in brezverno in hudobno ravnaajo, pa ne, da bi se jim kdo ustavljal. Dalje taki ljudje, ki so sužnji greha, in le zunanjo državno svobodo čislajo, svoje brezverne misli raznašajo tudi med nedolžnimi in med mladino, brezbožnih hudobije pa zagovarjajo in tako med Kristusovo čedo nezmerno škodo delajo.

Kakor pa je napačna in krivična svoboda vzrok mnozih dušnih in telesnih nesreč; tako se izhaja neizrekljivo veliko hudega iz narodnosti, če se napak razumé.

Narodnost pomeni veliko, kakor ljubezen do svojega domačega naroda. Ta ljubezen je kaj lepa in poštena, dokler jo vodi ljubezen do Boga in do katoliške cerkve. Pa kaj? Posvetni, in še več brezverni ljudje stavijo narodnost nad vsako drugo, še celo tudi nad božjo ljubezen, tako da zavolj ljubezni do naroda svojega dostikrat zabredejo v nar huje razžaljenje Boga, in v nar večje krivice. Taki brezverni ljubitelji svojega naroda bi sicer po nobeni ceni ne hoteli pristeti biti morivcem in tato-vom; vendarle oni doprinešajo brez premislika umor in rop, kadar gre po njih napačnih mislih za čast in povisanje njih naroda; zakaj oni više cenijo narodnost, kakor pravico, više narod, ko božjo postavo.

In teh braniteljev narodnosti, o kako veliko jih je, in kako so se razširili po vsih krajih! Tu vidimo vladnike, ki so hlepeči po razširjenju svojega kraljestva; tam so brezvestni ministri, ki si iščejo časti, imena in bogastva; oboji morijo stotisuče, pripravijo svoje družine v strašne nesreče, in vse to na videz, in pred svetom, da varujejo čast svojega naroda, ter ga povišajo;

v resnici pa le da vstrežejo svoji sebičnosti, lakomnosti in častiteljnosti.

In kaj, menite da je kaj mar takim samopridnežem za življenje toliko tisuč čverstih in mladih mož, in za srečo ali nesrečo toliko družin? Nič menj ko to; njim je le pri sercu narodnost, kakor jo oni umejo, in njih lastna sreča, in nič družega!

Tako je bilo tudi ravno kar na Italijanskem. Krivično so možje brez Boga in brez vere hrepeneli po večnem mestu in deželi, ki ga obdaja; oboje od nekđaj sem posestvo papeževo. Ker pa niso imeli nobenega pravičnega vzroka, polastiti se tega posestva, spravili so ga v svojo oblast pod podobo pravične narodnosti, češ, da ona tirja, da je vse Italijansko eno kraljestvo pod taistim kraljem, s taistim glavnim mestom, to je, Rimom. Vzeli so tedaj mirnemu starčeku, ki nikdar nikogar žalil ni, Njihov kraljevi prestol, in na mestu njega vstanovili prestol krivice in brezbožnosti. Tedaj so doprinesli nar večo krivico, da bi vstregli narodnosti, ki je tu gotovo napačna, ker se z Gospodovo postavo ne vjema.

Kadar narodi s svojimi vladniki Kristusovo vero zanemarjajo, zabredejo v paganstvo; nekteri iz med njih tudi postanejo slabši od paganov. Paganom so bile namreč svete vsaj zaveze in pogodbe, ki so jih storili med seboj in drugimi narodi. Sedanji pagani pa sklenejo danes pogodbe, da jih jutro prelomi njih sebičnost. To se je zgodilo tudi s pogodbo, ki so Italijani in Francozi sklenili jo med seboj. To nezvesto prelomljenje omenjene pogodbe zadeva vse katoličane. Oni namreč, ki so oropali sv. Očeta, nimajo samo v mislih narodne želje, da bi bilo Rimsko mesto središče Italijansko, temveč njih neumna želja je ta, da bi se uničilo duhovno naj više predstvo sv. Očeta.

Velikrat že, kakor zdaj, so razni vladniki napadali papeže, jim tudi njih deželo in prestol vzeli, toda le za kratko časa, in zopet so premagali papeži z božjo pomočjo. Tudi takrat kar nič ne dvomimo, da Bog, nar modreji gospod, le skuša svojega namestnika, in da ga kmalo reši z močno roko iz nadloge. Sv. Petra prestol namreč se sme ponašati z božjimi obljubami, ki jih nobena druga država po vsem svetu nima. Posvetna kraljestva zrastejo in se zopet zrušijo, kakor in kadar Bogu dopade; one nimajo prihodnjega življenja, kakor ga ima človek, in le samo zgodovina še govori o njih. Cerkev pa, ki je kraljestvo božje, bo bivala in obstala noter do konca svetá. Kristus je Bog, in cerkev je njegovo, tedaj božje delo, in temu svojemu delu je obljubil varstvo, dokler bo svet stal. Da je katoliško cerkev vstanovil zares Božji Sin, da je tedaj ona delo božje, tega priča je nje obstanek že skoz več ko osemnajst stoletij. Med tim dolgim časom se je razrušilo toliko veličastnih človeških rok, poderte so nar večja mesta, uničeni kraljevi prestoli, mogočni in veliki narodi so vstali in zginili, kakor da bi jih ne bilo. Cerkev sama je obstala in bolj in bolj se je vkoreninila v osemnajst sto letih svojega bivanja — ne bo je nikdar konec, stala bo na veke — po obljubi Kristusovi, ki jo je dal aposteljnom in njih naslednikom: „Glejte jaz sem pri vas noter do konca sveta.“

Da tedaj naš vsegamogočni Bog, ki je varoval vselej z močno roko svojo cerkev, nas usliši tudi o zdajnih žalostnih časih, in pride hitro na pomoč svoji ljubljene nevesti, in namestniku svojemu, sv. Očetu, spoznajmo pregrešnost svojo, in delajmo pokoro v postnem času, spominjajmo se žalostnega stanu, v kterem zdihuje mati naša, katoliška cerkev, in ne nehajmo moliti za njo, in za spreobrnjenje sovražnikov njenih. Da pa zamorete storiti vse to, naj bo „milost našega Gospoda Jezusa Kristusa, ljubezen Boga in edinost sv. Duha z vami vsemi!“

Misijon reda vstajenja Jezusa Kristusa v Drinopolju.

(Gl. št. 44 in 48 l. 1870. Dalje.)

Ruski vpliv, z lažnjivimi upi vzderževan, mogel je le nezaupnost vzbuditi Turkom, ki so po političnih dogodkih in po skupni nevarnosti s slovanskimi podložniki že danes dali dovolj dokazov, da želijo njih prijateljstva. Ruska bila je vselej zavirljiva in je pustila vselej Slované in Greke, kar se vidi iz nesrečnih malih bojov bulgarskih pred dvema letoma in iz poslednje greško-turške praske.

Nikjer nima Ruska takega vpliva in v nobeni deželi ni našla toliko strank, kakor v Srbiji¹⁾, in vendar smo vidili, da Serbska po smerti nesrečnega kneza Mihaela ob času namestništva ni marala za ponujano varstvo rusko, in ako bi avstrijski Slovani ne bili v tolikih bojih med seboj, Serbi bi se lahkoma naklonili k zapadu.

Pri vsem tem se ruski vpliv skazuje z vedno večimi močmi. Ruska bogato obdaruje bulgarske cerkve, podpira samostane, vzderžuje mnogo bulgarskih mladenčev v svojih vstavih, zida šole na Bulgarskem²⁾, in želi bulgarski narod telesno in duhovno dobiti v svojo oblast, duhovno ker dela zoper vsaki verski (katoliški) napredek in odgoj, telesno pa, ker ovira turško vlado zverševati začete preuredbe Bulgarom v prid. (Česa naj se pa katoliška Avstrija in sploh katoliški zapad uči iz tega? „Idi in stori tudi ti tako, in — serca ubogih keršanskih Slovanov so tvoje.“ Vr.)

Samostojen patrijarhat, kterega so že tako velikrat zahtevali in še zdaj hrepenijo po njem,³⁾ hudega ne more odstraniti, marveč še pomnožiti. S tem bi se dal smertni udarec helenizmu, ob enem pa bi bulgarski narod v verskih rečeh veliko globokeje padel in sovražnikom sv. cerkve široko odperl vrata(?)

V tej veliki zmešnjavi med Bulgari ni sredstva, ktero bi bilo bolj pripravno zmagati sovražnika, razganjati temo, in revnemu narodu, ki ne vé, kaj je na levo, kaj na desno, pomagati k spoznanju, kakor šole, neplačevano podučevanje v šolah, pred vsim pa velik vstav (institut), v katerem bi se bulgarska mladež podučevala brez davka v vednostih in v katoliški veri. Vsak mora priznati, da otroška odgojitev naj bolj napreduje v domačem kraji in v maternem jeziku.

Tu se sklicujem na zelo veljavnega moža in velikega dobrotnika našemu misijonu.⁴⁾

Vredni in premožni ljudje ne morejo malomarno gledati in ostati brez skerbí pri namenu, kterega smo si mi postavili. Gospodje, kaj, ako se danes ali jutri Turki do kristjanov otomanskega cesarstva obernejo in jih pokličejo vdeleževati se vladarstva rekoč: Ali imate ljudi, kterim se civilne (državne) in vojne službe zapupati zamorejo, ljudi, ki znajo v resnici zagovarjati vaše misli, vaše načela, vaše obravnave? Mnenje moje je opravičeno, kajti Sultan Abd-ul Medžid je konec krimske vojske dal razglas, vsled kterega kristjanje v njegovih deželah opravljati morejo administrativne ali vladarske vradnije. Zdaj pa vprašam: ali imajo keršanski narodi otomanskega cesarstva za to zmožnih ljudi? Gotovo ne! Pa ne manjka se zmožnosti ne, ali politično življenje zahteva več kot zmožnosti, zahteva dobrega duha, terdnega značaja, spoznanja svoje lastne vrednosti,

spoštovanja družih, z eno besedo, treba je lastnost, ktere se le po dobri odgoji pridobivajo v šoli, ki je osnovana v duhu katoliškem.

Ker zdaj več ne gre za prelivanje kervi, ampak za zveličanje duš, pozivljamo toraj vse katoličane v križarsko vojsko, t. j. k molitvi in milošnji. V imenu 200.000 zedinjenih,⁵⁾ v imenu Maroničanov, za kterih spreobrnjenje ste delali vsi, v imenu Bulgarov, kterim se še pomagati mora, v imenu Armencev, na ktere se ne smé pozabiti, in konečno v imenu vsih vzhodnjih narodov, kteri so vsi vredni naše ljubezni, povzdigamo svoj glas, da podpirajte z združeno močjo, da si vstanovimo dobro katoliško šolo.

Ko so sv. Oče Pij IX pri našem odhodu na Bulgarsko nam dajali svoj apostoljski blagoslov, so tudi rekli: „Otroci, tam v Drinopolju se mora vstanoviti bulgarska šola (institut).“ Te krepke besede namestnika Jezusa Kristusa so bile nam v spričevanje, da je glavni namestnik našega misijona v Bulgariji: podučevati otroke ter katoliško gojiti mladež in tako nov bulgarski narod.

V Drinopolje dospevši smo precej pričeli malo šolo v predmestji Kiršanč in sprejemali vanjo otroke že združenih Bulgarov. Štiri leta smo poleg družega misijonskega dela opraviti imeli s to šolo, vendar so nam v terpljenji in težavah zaradi velikega pomanjkanja bulgarskih knjig in sredstev bulgarskega jezika popolnoma naučiti se zljajševale delo posebne zmožnosti, ki jih ima bulgarska mladina za petje in gorečnost za katoliško vero.⁶⁾ Pa naša naloga ni bila le začetno šolo voditi; treba je bilo napredovati više. Apostoljski blagoslov in besede velikega papeža Pija IX tudi niso ostale brez vspeha. Leta 1867 smo bili v stanu hišo v sredi mesta si kupiti in prihodnje leto začeti šolo⁷⁾ ter brezplačno prejemati vanjo bulgarske otroke. Danes šteje naša bulgarska notranja šola 17 dečkov, ktere hrani in oblači Vsemogočni.

Ker pa naše stanovanje ne zadostuje ne za nas ne za našo notranjo šolo in smo bili zavoljo tega v veliki stiski, smo kupili hišo našega soseda, ktero pa moramo mnogotero popraviti.⁸⁾ (Konec prihod.)

Velesovo.

X. Čudeži in milosti božje.

Mertvi otrok.

M. B. rojen v Velesovski fari živel je pozneje v Terstu in je bil, kakor se nam dozdeva, pekovskega stanu in rokodelstva. Bil je oče enega sinka, kterega je posebno rad imel. Ta otrok, kakih 9 let star, umerje in pripravi s tem očeta v veliko žalost. Sin leži na parah, in mertvaška truzica, v ktero zaklenjen je imel pokopan biti, bila je že tudi v hiši. Oče žalosti ves prevzet zdihuje, in ko merlička vzdvignejo, položiti ga v mertvaško truzico, kliče k Mariji Velesovski ter vdan v voljo božjo ponižno prosi, ako je volja božja, življenja svojemu otroku — in glej otrok oživi, spregleda in vstane v neizmerno veselje očetovo in v sterjenje vsih, kterim je ta reč bila znana.

Srečni in hvaležni oče naznani potem našemu predspredniku, gospodu župniku J. St. dan, o kterem hoče

⁵⁾ Oeuvre des Ecoles d' Orient. Glavni sedež je v Parizu.

⁶⁾ Še le leta 1869 je na svetlo prišel prvi franc.-bulgarski slovar.

⁷⁾ Pervi dobrotnik naše notranje šole je č. g. o. Jožef Schaffiransk, mestni župnik v Beuthenu. Ravno tisti čas nas je družba Marijnega spočetja na Dunaju začela podpirati. Tudi slavno društvo sv. Ladislava v Peštu poslalo nam je darov.

⁸⁾ Slavna bratovščina sv. Jožefa na Poznanskem nam je velikodušno pomagala, da smo mogli popraviti in vrvnati prvo hišo; zavoljo tega se terdno zanašamo, da nam bo pri popravljanji druge naklonila tudi svojo pomoč.

¹⁾ Sploh se govori, da so Serbi južni Moskvičani.

²⁾ Leta 1864 je Ruska tik naše hiše šolo za Bulgare odperla v predmestji Kajik-u, in lansko leto so dodelali cerkev, ktero je tudi Ruska za Bulgare dala zidati.

³⁾ Te dni je prišel neki arhimandrit v Drinopolj, da bi deloval za samostojen patrijarhat v mestu in v okolici.

⁴⁾ Congrès Catholique de Maline 1863. Dernière seance publique solennelle. Discours par Monsig. Soubiranns. Paris.

sam v Velesovo priti in se osebno za to nenavadno milost zahvaliti Mariji; župnik oznani ta dan s prižnice ter pravi: Naj omenjeni čas farmani prav obilo v cerkev pridejo, ker ta dan pride na božjo pot semkaj k Mariji tudi tisti oče, ktereга otrok je bil po prošnji Marijni tako čudovito obujen v življenje. Oče pride, opravi svojo zahvalno pobožnost, pripoveduje spet in spet že omenjeno prigodbo, ter se verne nazaj v Terst; mi pa naznanjamo tukaj prigodbo to, kakor smo jo slišali in jo farmani moške starosti vsi tukaj vedó.

Neuslišana prošnja.

M. K. neomoženo, pa že priletno in spošteno dekle, prosi Mater Božjo v družbi z drugo pobožno osebo neke milosti posebno serčno in nadležno. Neko nedeljo, ravno ko je bil keršanski nauk, bila je ta dečla pri Mariji za oltarjem tudi pri službi božji, in tu poklekne pred podobo Matere Božje ter jo zopet z vso ponižnostjo in pobožnostjo prosi omenjene milosti; pa kaj se zgodi? Prošivka se ozre v podobo vsa v željah, da bi bila uslišana, podoba pa prav razločno odkima z glavó, kakor da bi reči hotla: Njena prošnja ne more uslišana biti. Da je oseba to v resnici vidila, je pripravljena, ko bi bilo potreba, vsaki čas poterditi s prisego.

Pa oseba se je zmotila, le vidilo se ji je takó in dozdevalo, da si ravno nič ni bilo, poreče morda kak dvomljivec, posebno kak nejevernež nove baže. Na to odgovorimo: Tudi mi smo bili tako modri dekile opomniti, da bi se bilo znalo prej ko ne zmotiti, pa odgovor je bil: „Gospod, saj vedó, kako je za oltarjem, jaz sem bila Materi Božji prav blizo in sem vse na tanko vidila, in to tudi s prisego priterdim, ako je potreba.“ Nejevernik še zmiraj maje z glavó, pa naj maje, kakor se mu poljubi, eno je tu gotovo: priseči le ne more, da bi bila zmota, ker nima nič veljavnega, na kar bi svojo prisego naslanjati mogel, dekle pa z dobro vestjo priseči more in tudi hoče, da je vse tako vidilo. Kdo zasluzi tedaj veči vero, nejevernik malopriden brez veljavne naslombe v zadevi prisege in dvoma, ali dekile, verno in pobožno s svojo osebno gotovostjo in spošteno mislijo?

Gospodinja.

N. Č. pripoveduje: Moja mati so imeli kočo in nekoliko zemljiša, da so kravo in vola redili. Naenkrat pa zbolí vol takó, da ni bilo več upanja, da bi ostal. Živinski zdravnik ni mogel nič opraviti in mati, pravi ta oseba, ker so v bolnem volu skor da tretjino premoženja imeli, se vernejo k Materi Božji ter jo prosijo pomoči. Pošljejo tudi po olja z namenom, ga za žgavni dar Mariji v čast darovati. Olje kmalo dobijo, nesejo ga hitro v cerkev, in ko nazaj prišli pogledajo k volu, najdejo ga lepo ležati, jih veselo gledati, in čvrsto prežvekati; — bil je popolnoma zdrav.

To se je ravno tako naključilo, bi znal kak nejeverni modrijan reči. Prav, prosta mu je volja, tako misliti, pa tudi nam mora prosto biti, misliti o tej reči, kakor se nam poljubi. Če toraj prevdarimo hudo bolezen, priporočanje gospodinjino Mariji, darovanje in hkratno povernjenje zdravja, se nam vse bolj pametno in verjetno dozdeva, da, namest naključju, temu silo pripravnemu vitrihu posvetnih modrijanov v pojasnovanje kakih skrivnost, pripisujemo veliko več ozdravenje tukaj nadnatornemu vplivu, izvirajočemu od Matere Božje na prošnjo po gospodinji storjeno. Tako mislimo in verjamemo mi, katerim kaj takega misliti prosto biti mora.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. V četrtek 9. t. m. je bil pri nas god slovanskih blagovestnikov ss. Cirila in Metoda. Obhajal bi se lahko slovesniše, ko bi ga kakor po ne-

kterih bližnjih tudi po naši škofiji praznovali nekoliko više verste mesca julija. Želeti je, da se doseže ta lepa vzajemnost. Kar je omolknil ranjki Slomšek, se inako dela o tem godu vernemu sercu slovenskemu. Ako so vendar kje slovesniše obhajali ta praznik, bi radi, da se nam sporoči. — Pri tej priliki naj povemo, da je domači umetnik g. Fr. Zajec iz mavca (gipsa) lepo izdelal podobi ss. Cirila in Metoda, ki se podaste ne le v sobi, tudi v cerkvi na pripravnem mestu. Dokler umetnija ni v narodnem duhu, se med narodom ne pospešuje. Verli naš podobar jo je pričel in priporočamo ga Slovencem iskreno. Dobivajo se pri njem doslej v takih iz mavca dobro narejenih, belih ali z medjo prevlečenih (bronziranih) podobah — à 3 gl., s podnožjem 4 gld. — razun ss. Cirila in Metoda in sv. Očeta Pija IX. tudi: Baraga, Knoblar, Prešern, Slomšek, Strosmajar, Toman, Valvazor, Vega, Vodnik in Volf.

Družba sv. Mohora je za to leto odmenila svojim udom te-le knjige: 1. Kristusovo življenje 3. snopič; 2. Življenje svetnikov 6. snopič od 5. avgusta do konca septembra; 3. Večernice, ki imajo v sebi razun manjših podučnih spisov obširniše povesti, Vojnomir ali poganstvo in kerst, in iz ruske zgodovine Menčikov; 4. Nauk o Gospodinjstvu in Bučelarček z 19 podobnicami; 5. Ptice 2. snopič, in 7. Koledarček. — Slovenci, kateri še niste družniki, kajpomišljujete? —

V predzadnjih Novicah je v prilogi bil načert — 113 — novih županij z davkarskimi občinami vred; kolikor mogoče se je gledalo pri tem delu tudi na meje fará. Vsem vstreči ni mogoče. Kogar zadeva ta reč pa ima tehtne vzroke za kako premembo, naj se brez pomude oglasi pri deželnem odboru.

Učiteljski Koledar za l. 1871, izdalo in založilo Učiteljsko društvo, vredil g. A. Praprotnik, ima v sebi verh narodnega koledarja važniše šolske postave, oblastnije, šolske okraje, učitelje, svetovalce itd., in dobro služi vsem, ki imajo opraviti s šolstvom. Želimo, da prvemu letniku nasledva drugi, tretji itd. vedno lepši in boljši, ako se dá iz vse Slovenije. Po pošti veljá 70 kr. — Tudi Vertec, časopis s podobami za slovensko mladost, je v 3. številki tako mikaven, da se mladinskemu prijatelju mora priljubiti sam po sebi. Slovenci pa tudi Nemci, zlasti gospóda po mestih, ki slovenščini niste zoperni in hočete, da se otroci vaši učijo slovenskega jezika, privoščite jim Vertec; boljši je kot sto bukev iz ktere koli strupene „leihbibliothek!“

V Mariboru so ustanovili začasno po izgledu tiskovnega društva v Gradcu, kjer izverstno napreduje in ima svoj list (Gr. Volksblatt), enako društvo, kteremu bode naloga delati za to, da se bodo manj razširjale novine in knjige, ktere razdevajoče namene v duševnem življenju sedanjega časa na vseh stranéh zastopajo, in da se namestu njih razširjajo in beró novine in spisi, ki so pisani po duhu katoliške cerkve, pravega napredka in zdravih deržavopravnih načel. Društveniki bodo ali podporniki, ki plačujejo po 1 kr. vsak teden, ali deležniki, ki plačujejo 5 gld. na leto, ali pa ustanovniki, ki razen navadnega doneska (podpornikov ali deležnikov) društvu posodijo 50 gl., ki se jim pa kasneje vernejo. Med dolžnostmi je tudi ta, da se društvenik zaveže, ne imeti ali kupovati očitno slabih novin, knjig ali knjižic itd. Pridobilo si bo društvo svoj časopis. Perva ustanovna skupščina bode 12. aprila na velikonočno sredo. — Začasni odbor, kteremu je pervosednik Ferdinand grof Brandis, zapisovalec dr. J. Ulaga, je razundr. J. Razlaga tudi vrednika Zg. Danice izvolil za svojega začasnega pooblaščenca v Ljubljani in za vnanje, ki se oglasé, ter poslal mu nekoliko oklicev (glej Novice 8. l.) in pravil katoliškega

tiskovnega društva v Mariboru. Kdor hoče to-
raj društvu pristopiti, naj se oglasi pri dr. Razlagu,
vredništvu, ali pa do 31. tega mesca pri začasnem
pervosedniku ali perovodju njegovem v Mariboru. V
Ljubljani so štiri tiskarne, in v poslednji srenji je Ma-
tičin odbor sklenil vložiti prošnjo, da si napravi Matica
tudi svojo. Jeli potreba? Drugačne razmere so pač v
Mariboru, in možje, ki so v začasnem odboru, so nam
porok, da je ta reč v predobrih rokah in želimo ji res
najboljši vseh.

Od Drave ima Slov. Gospodar 2. t. m. tole: Kako
prav imajo naši rodoljubi, da svariyo naše ljudstvo pred
branjem mnogih okužnih nemških listov in kako po-
trebno nam je tiskovno društvo, ki se ravnokar v
Mariboru snuje, in kterege namen je varovati naše ljud-
stvo zapeljivih in pohujšljivih listov in mu podajati
zdrave, potrebam časa primerne hrane, nam kaže zopet
neki dopis iz Sevnice v „Tagespošti“ v 50. štef.

V Sevnici poleg Save je namreč umerl neki J. K.,
kteri je malo dni pred smertjo svoj izstop iz katoliške
cerkve postavno naznanil; — umerl je brez vse dolo-
čene vere, in pokopan je bil — menda po lastni želji
na njegovem lastnem posestvu.

In kaj mislite, kaj piše zastran pogreba „Tages-
pošta?“ Prav po lesičje, hinavsko hvali našega škofa,
kako so dobrega in usmiljenega serca, in kako dobro
umejo poklic katoliškega škofa, ker so ukazali, da —
ako žlahta rajnega želi — naj duhovnik spremlja mertveca
k pogrebu, naj mu zvonovi katoliške farne cerkve lepo
zvonijo in naj ga zagernejo v blagoslovljeno zemljo far-
nega pokopališča.

Stermite po pravici, dragi bralci! in se poprašujte:
Za božjo voljo, ali so res škof vse to ukazali in dovo-
lili? Če so škof kaj takega ukazali, potem res vsa naša
božja služba in naša vera nič drugega ni, kakor prazna
komedija, če katoliški mašniki tudi takemu mertvecu
grob blagosloviyo in za večni pokoj molijo, ki je ravno
pred smertjo katoliško vero zavergel, z dodatkom, da
se pekla ne boji?

Vi celo prav govorite, pošteni katoliški bralci! Toda
poslušajte: Vse to kar je „Tagespošta“ zastran škofa
pisala, je gola laž.

Ravno vsemu temu nasproti so škof na prošnjo Sev-
niškega g. župnika razločno ponovili splošno cerkveno
postavo, da če J. K. umerje, ga ne sme nijeden kato-
liški mašnik spremljati k pogrebu, se ne sme pri po-
grebu rabiti nijedno znamenje katoliške cerkve, posebno
nikakor ne zvonjenje. Če pa hoče deželjska gosposka
mertveca na farnem pokopališču pokopati, se to ne more
braniti, kakor so zdaj deželjske postave.

Ali se ne pravi, tako lažnjivo pisati, naravnost verne
kristjane šuntati zoper lastnega škofa?

Tako delajo tisti ljudje, kteri se vam pri vsaki
priliki hlinijo kakor vaši naj boljši prijatelji! Volkovi
so v ovčjih oblačilih: po sadu jih bote spo-
znali. —

**Pastirski list. Milostni knez in škof Lavanti-
ski Jakob Maksimilijan** poročajo vsem vernim svoje
škofije pozdravljenje in blagoslov od Gospoda. (Konec.)

Četerto poglavje.

„Od nezmotljivega učenitva (nauka) rim-
skega papeža.

Naj poprej uči zbor, da je papeževa naj vikša
pravica, vesoljno cerkev učiti, že zapopadena v njego-
vem pervaštvu, to je v tem, da je on pervák, ali naj
viši v katoliški cerkvi, potem pa razpeljuje, da so si
rimski papeži neprenohoma prizadevali, zveličanski nauk
Kristusov po vsem svetu širiti in ga nepokvarjenega in
čistega ohraniti, in da so, kakor so časi in okoliščine

nanesle, tudi določevali, to za res deržati, kar so oni
od Boga podpirani s sv. pismom in apostoljskim izro-
čilom soglasno spoznali.

Potem govori takó le: „Ko se tedaj mi (to je, pa-
pež) od začetka kerščanske vere nam poročenega iz-
ročila zvesto deržimo, učimo s priterjenjem svetega zbora
v čast Boga, Zveličarja našega, v povikšanje katoliške
vere in v zveličanje kerščanskih ljudstev, in določimo
za od Boga razodeto versko resnico, da rimskemu pa-
pežu, kadar s svoje učniške stolnice (ex cathedra) go-
vori, to je, kadar po svoji naj vikši apostoljski oblasti
kakor pastir in učitelj vseh kristjanov svojo službo
opravlja in kterikoli, vero ali nrvnost zadevajoči nauk
kakor takega določi, ki ga cela cerkev za res deržati
ima, po posebni v sv. Petru mu obljubljeni božji po-
moči (tu se povdarja zlasti Luk. 22, 31. 32), je tista
nezmotljivost zagotovljena, s ktero je božji Odrešenik
svoje cerkev pri določevanju vero ali nrvnost zadeva-
jčega nauka previditi hotel; da so tedaj take določbe
rimskega papeža že same po sebi, in ne še le po pri-
terjenji cerkve, nespremenljive.“

Kar uči Vatikanski zbor od Boga, od stvarjenja
svetá po božji vsegamogočnosti in od razodetja božjega,
to vse, kakor se pričati da, so vsi pravoverni kristjani
od nekđaj verovali in za resnično spoznali. Ako se pa
nad takimi starodavnimi resnicami zopet dvomiti ali jim
nasprotovati začinja, jih cerkev, zlasti v vesoljnih zbo-
rih, vnovič izreče, vsestransko pojasni in raznoverstnim
zmotam nasproti postavi. Če se pa dvomi nad tim raz-
odevajo, kako se more ta ali oni nauk umeti, če so
mnenja o katerem nauku različne in verniki sami cerkev
prosijo, naj jih potolaži z neoporekljivim pojasnjenjem,
kaj stori takrat cerkev, zbrana v vesoljnem zboru? Kaj
je v takih razmerah njena dolžnost in pravica? Cerkev
določi, to je, izreče, kaj je Bog razodel in kteri je prvi
pomen posamesnih verskih členov. To vse rzsodi cer-
kev v imenu Kristusovem, in zató je njena rzsodba
neoveržljiva in nespremenljiva.

Vatikanski zbor je nezmotljivost učenitva (magi-
sterium) poglavarja naše sv. cerkve za versko resnico
katoliške cerkve razglasil. Ta verska resnica, takó uči
sv. zbor, ima svojo korenino v besedah Kristusovih,
zlasti v njegovi molitvi za apostola Petra: „Prosil sem
za tebe, da ne opeša tvoja vera, in ti nekđaj spreber-
njen poterjaj svoje brate (Luk. 22, 32 po navadnem
prestavljanji poleg gerškega.) Po razlaganju katoliške
cerkve obsega ta molitev tudi vse naslednike sv. Petra.
Pa tudi ustno izročilo dopriča omenjeno versko resnico;
in namen sv. zbora je bil, z njenim razglašenjem vsem
dvomom in preprirom o tem nauku konec storiti.

Preljubi! pomen te verske določbe bote še ložej
spoznali, če vam ob kratkem povem, kaj papeževa ne-
zmotljivost nikakor ni in biti ne more. Šliši se namreč
o tem nauku silno veliko in dostikrat prav bedastega
govorjenja. Zato vam želim pokazati pot, da si zamorete
sami take ugovore pojasniti.

Papeževa nezmotljivost nikakor ni negrešljivost.
Tudi papež zamorejo grešiti. In zares so bili papeži, če
tudi v prav malem številu, ki so hudo grešili. Zato moli
tudi papež, kakor mi drugi, vsak dan: „Oče! odpusti
nam naše grehe.“

Papeževa nezmotljivost ni nobena vsevedočnost.
Tudi od papeža veljá, kakor od vsakega drugega člo-
veka, da sam po sebi in iz sebe le toliko vé, kolikor
po svojih zmožnostih in svojem učenji vediti zamore.
Vsevedoč, in sam po sebi in iz sebe nezmotljiv je le
Bog sam.

Papeževa nezmotljivost tudi nikakor ni čudodelnost,
tudi ne navdihnjenost, kakor so jo, postavim, sv. pre-
roki imeli; — temveč, kakor zbor uči, ona je le po-

sebna božja pomoč, papežu ne zavolj njegove osebe, ampak zavolj cerkve podeljena, in sicer le pod na tanko določenimi pogodbami, prav za prav mejami. Zakaj, kakor zbor uči, se raztega papeževa nezmotljivost edino le na določbe, ki vero in nrvnost zadevajo; tedaj nikakor ne na politične predmete in vprašanja, tudi ne na vprašanja zgolj svetnih vednost itd. Verh tega mora ta papeževa določba kaj zadevati, kar naj bi vsa cerkev verovala; papež jo mora v svoji službi kakor naj viši pastir in učitelj vseh kristjanov izreči; — tedaj kakor človek sam po sebi, kakor pisatelj ali kaj takega papež nikakor ni nezmotljiv, ampak kakor vsak drugi človek zmoti podveržen. Tudi če kakor papež govori, vendar pa ne, kakor zbor pravi, s stolice (ex cathedra) niso njegovi izreki in njegove določbe nikakor nezmotljive.

Prav zató pa, ker papeževa nezmotljivost ni ne čudodelnost, ne božja navdihnjenost, je papeža sveta dolžnost, vestno posluževati se vseh pomočkov, da od Boga že razodeto resnico iz njenih dveh virov: sv. pisma namreč in ustnega izročila, zajemati zamore. Razložno namreč uči sv. zbor: „Naslednikom Petrovim sv. Duh nikakor ni zató obljubljen, da bi po posebnem od njega prejetem razodenji kateri novi nauk razglasili; temveč da bi z njegovo pomočjo po apostolih poročeno razodenje ali versko zalogo čisto ohranili in zvesto razlagali.“

Ni ga pravega katoličana, kateri bi kedaj nad tem dvomil, da je cerkev Kristusova, to je, vesoljna učeča cerkev nezmotljiva, zlasti ako se nam pred oči postavi na vesoljnem zboru, kjer so škofje okoli svojega poglavarja, rimskega papeža zbrani. Imamo zdaj tedaj morebiti dve nezmotljivosti? Nikakor ne. Je in ostane vedno le ena edina; le pot, po kateri se razodeva, je dvojna, kakor Vatikanski zbor uči: razodeva se namreč ali v občnem zboru, ali kedar takega zbora sklicati, pa tudi priterjenja razkropljene cerkve (ecclesiae dispersae) pozvediti mogoče ni, v tem ko cerkvi morebiti velika nevarnost žuga, po naj viši razsodbi s stolice učečega papeža.

Takó vesoljni Vatikanski zbor. — Tedaj ostane tudi zanaprej in vekomaj resnično, kar pravi sv. apostol Pavel od cerkve Kristusove, da je steber in podlaga resnice. (1 Tim. 3, 15.)

Končam z vabilom do vseh vernikov svoje škofije, da naj nikar ne pešajo v molitvi za britko skušanega poglavarja naše sv. katoliške cerkve, in da naj se nikar ne utrudijo v milošnji za potrebe sv. Očeta. Tako daleč je namreč prišlo, da sv. Oče, vsih drugih dohodkov oropani, zdaj drugega zaklada nimajo, kakor ljubezen in darežljivo usmiljenje svojih vernih otrok po vsej zemlji.

Iz Rima, 3. sušca zvečer 1871. Ker se je poslanstva za sv. Očeta vdeležilo precej oséb tudi iz Kranjskega in Štajarskega, bode gotovo marsikomu vstreženo, ako v naglici kaj povém o teh popotnikih. Iz Ljubljane smo odrinili 28. svečana o poli treh ponoči po železnici. V Gorico, kjer smo se bili en dan pomudili, sta (razun že imenovanih) prišla še iz Loke posestnika Martin Debeljak in Jak. Bergant. Monsign. Globočnik nam je dal priporočil do znancev v Rim, ki so nam prav vstregle. V Vidmu smo se sošli s štajarskimi popotniki, ki so: preč. gospod kan. in dekan v Konjicah Jož. Rozman, Žavški kapl. gosp. Sternad in en farman ter posestnik Rozmanov.

Popotovali smo dosti srečno, mudili se v Bolonji in Florenci, v Rim prišli 3. sušca okoli devetih dopoldne.

Imeli smo že odmenjeno vstaniti se pri sv. Jeronimu in preč. prednik g. Černič nam je tudi sprejetje z veliko prav slovansko gostoljubnostjo zagotovil; ker bi bilo nam pa zavoljo zveze z drugimi odročno, smo ostali nekaj v „Animi“, nekaj pa blizo nje. Cerkev sv. Jeronima je bila tudi od povodnji tako zajeta,

da so mógli nektere reči že po vodi plavajoče rešiti in po cerkvi je veliko razdjanje, pa tudi silovita škoda — za več tisučev.

Ogledali smo prvo dopoldne že nekoliko cerkev sv. Petra in v nji molili, zdaj-le (4. zjutraj) pojedmo zopet tje in bomo skusili priti na baziliko, da najprej od tam mesto pregledamo.

Serčen pozdrav od vsacega svojim. Zdravi smo vsi: Deo gratias!

V Vatikanu pri zadnji stopnji je laška straža, precej zgoraj za kaka dva seznja so že papeževi švicarski stražniki.

V nedeljo 5. sušca bomo sprejeti od sv. Očeta, in blezo v ponedeljek bodo popotniki sprejeli sv. obhajilo iz rok sv. Očeta.

Do včeraj popoldne je bilo pri gr. Salmu že 35 popotnikov iz Avstrije za poslanstvo ali deputacijo oglašeni, pa jih je že zvečer spet precej prišlo. Možaki pravi so iz vsih stanov. Sinoč sem seznanil se z verlim poslancem Huemerom iz gornje Avstrije.

S kan. Rozmanom id. skupaj prebivamo. Vsi smo veseli, da smo se v Rim podali. Z Bogom! Vr. Zg. D.

Kaj se godi v Rimu? (Dalje.) Poslanci so v deržavnem italijanskem zboru v Firenci dognali svoje seje zastran sv. Očeta in zastran obljub, ki jim jih delajo, da bi se oni ž njimi pogodili, ter storili mir z Italijo. Kdor je pazno bral vse, kar se je govorilo, lahko vidi, da se sv. Oče niso v stanu zanesti na take može, in da bi bili oni pri vsih obljubah, ki se jim zagotovijo, suženj Italije, ako bi se oni vdali željam vlade talijanske.

Predolgo bi bilo vse pripovedovati, kar so ti možje govorili; naj bo tedaj zadostno, da bralci zvedo, kakošnega papeža da so si na Talijanskem naredili z novimi postavami, ktere so skovali in poterdili v deržavnem zboru.

1. Papež bodo imenovani zanaprej „Souverain“, kar je toliko, kakor kralj. Toda kaj pomaga sv. Očetu to ime, ako so pa oni popolnoma navezani na kraljevo talijansko vlado. Vlada namreč sv. Očetu ali pripusti ali pa brani, da oni razpošljejo svoje razglase, pečatnice (bule), povelja, ukaze in poduke v veri po vesoljnem svetu. Ako bi sv. Oče hoteli natisniti svoje razglase v kakem časniku, mora popred to dovoliti dvorni „general-prokurator apelacije“ v Rimu. Kaj tedaj bi pomagala sv. Očetu zunanja kraljeva čast, ako kraljeve prostosti nimajo?

2. Sv. Oče smejo po novi talijanski postavi posesti dvorani v Vatikanu, v Lateranu in grajšino v Kastel-Gandolfo. Oni so tedaj tu posestnik, toda le dokler bo Talijanom dopadlo; kadar pa se bo vladi zdelo, jim bo ona tudi to posestvo vzela; zakaj oni mislijo, kdor si domišlja, da kaj dá, tudi ravno tako lahko vzame. Se ve, da talijanska vlada ni imela pravice, sv. Očetu to darovati, kar je že brez njih darila njih lastnina; toda taista vlada, ki je prišla s topovi v Rim, tudi v družih ozirih to dela, kar se ji dozdeva.

3. Sv. Oče smejo imeti stražo Švicarjev, toda to majhno stražno kerdelce bodo Talijani psovali, kakor se jim bo zdelo in ono jim ne bo nikdar moglo biti kos. Straže palatinov pa, ki je bila sprelepa in močna, bi ne smeli imeti. — Lepe obljube ali garancije, ko se sv. Očetu odreka, kar njih kraljevo ime tirja, ki ga jim vendar le pustiti hočejo! Kdo se zanesti more na take obljube!

4. Sv. Oče in njih domači smejo znotraj svojih dvorán, delati, kar koli hočejo in nobeden se nima vrvati v njih domače dela. Tudi ne smé nobena policijska oseba priti v dvorano zavoljo kakega preiskovanja brez pripušenja sv. Očeta. Ta pravica pa bi se gotovo kdo vé kolikokrat prenarjala, sej že zdaj na skrivnem

pod zunanjo pošteno podobo se vrivajo policijske osebe v Vatikan, da zvedó vse, kar koli se godi okoli sv. Očeta.

5. Sv. Oče, ako ravno gospodar Vatikana in Laterana, niso več gospodar nezmernih predragih muzejev in bukvarnic, znanih po celem svetu, ki so najti v teh dveh dvoranah; njih gospodar, pravijo, je italijanski narod; tedaj dva gospodarja pod taisto streho. Ker pa je tudi Sikstinska ali Pavlinska kapela velik muzej, in se znajdete te dve kapeli kakor tudi druge sredi med omenjenimi muzeji, sobanami itd., ki imajo vse biti italijanskega ljudstva, se sv. Oče v lastni dvorani ne gani, in tudi sv. maše brati ne bodo mogli, da bi jim ne bile za petami policijske osebe.

6. Sv. Oče imajo dobiti od italijanske vlade vsako leto čez 3 milijone frankov plače. Da se jim pa ta plača dajala ne bo, tega priča je italijanska vlada sama, ki že toliko lét škotom italijanskega kraljestva kakor tudi duhovnom plačo obeta, vendar nič ne plačuje, ali pa le kaj malega. In ako jim bo tudi plačevala, jim bo plačevala le iz tega, kar jim je ukradla. Oropala jih je veliko reči, dala pa jim bo le malo, ali pa nič ne.

7. Sv. Oče imajo biti, po obljubi deržavnega zbora, gospodar vsih papeževih dozdanjih pisem, bukev, pastirskih listov, brevij itd. Ker pa je vse to spisje hranjeno v sprelepi in neizrečeno veliki papeževi bukvarnici, ki ima od slej biti lastnina narodna, jim je s tim odvzeta tudi pravica do svojih lastnih spisov.

8. Sv. Oče sami, ako bodo imeli željo v omenjeni bukvarnici kaj poiskati, bodo prisiljeni, si pripušenja k temu sprositi pri talijanskem nadzorniku, ki mu bo izročeno varstvo te bukvarnice.

9. Sv. Oče smejo imeti, po obljubi talijanskih postavodajavcev, družino v hiši, kakoršno koli hočejo, toda ta družina je podveržena talijanskim postavam. Ako bodo tedaj domači strežeji še mladi prišli v vojaške leta, bo italijanska vlada imela oblast, jim jih pobrati in jih med vojake vverstiti.

Take in enake obljube so v deržavnem zboru zadnje dni januarja in perve februarja skovali do 15. v 22 sejah; zares postave, ki nimajo ne glave ne nóg.

Satan je Jezusu, kazaje mu z verha hriba, obetal veliko deželá, in rekel: „Glej, vse to tebi dam, ako pred-me padeš na kolena, in mene molíš,“ in odgovoril bi mu bil lahko Jezus: „Kaj mi obetaš ti, ki nič nimaš!“ Tako se zamore tudi odgovoriti posameznim udom talijanskega zbora, ki jih zares satan podpihuje: „Kaj obetate, da hočete dati sv. Očetu to, kar ni vaše?“ ali ne veste, da ste si roparsko prilastili to, česar majčekino jim zdaj ponujate!

Satanu bi bil zamogel Gospod odgovoriti: „Kaj se lažeš; ti si oče laži, lažnik od začetka, tedaj mi ne bodeš mož beseda.“ Liberalnim in mavtarskim Italijanom gre ravno taki odgovor.

„O vi, ki vas satan podpihuje v djanju in v besedah, vi ste se od nekđaj lagali, nikar ne mislite, da vam svet verjame, še menj pa sv. Oče, — obetate tisučkrat, in tisučkrat se zlažete!“ (Dalje prih.)

Razgled po svetu.

Iz Rima. Navada je, da duhovni, kateri imajo postne pridige, pred postom skupaj pridejo k sv. Očetu po blagoslov, in sv. Oče jih posebno ogovorijo. Bili so tudi letos pri Njih 16. svečana, in nagovorili so jih slavni jetnik takole:

„Gospod sveta je hotel pripustiti vse, kar te dni vidimo in obžalujemo, in njegova volja je bila, da je njegov namestnik ostal na mestu, če tudi so se reči godile, ktere so spremenile obličje glavnemu mestu katoliškega sveta, o katerem zdaj mi lahko rečemo, kakor

se je nekđaj reklo o Sionu: viae ejus lugent (njegove ulice žalujejo).

In res se je to mesto, ki je po svoji natori in posebnosti središče katoličanstva, vselej skazalo, da je mesto svetnikov, ker je zmiraj ostalo resno, četudi ni zametavalo poštenega razveseljevanja; toda zdaj, o kako je otemnel bliš drazega zlata; posilje, krivica, surova sila je poderla zidovje, priderla v sveti kraj in pred seboj poslala gost, čern, strašansk oblak zavratnih morilcev, tolovajev, brezvernih, nesramnih, umazanih ljudi. Vse tukaj se je spremenilo v malo mescih. Služabniki svetišča se ne čislajo, nekteri so celo napadani, zasramovani, cerkve se ne spoštujejo in nektere so oskrunili, onečastili satanovi razposlanci, in še hujše, žugajo celo Rimu, da mu bodo vzeli dragi zaklad verskih družb in cerkev popolnoma oropali; to je njih misel in sčasoma jo bodo znabiti vresničili, ako Bog pripusti, da bodo imeli še čas zato.

Kakošna orožja bomo tem peklenskim napadom nasproti stavili v tej strašni prekuciji, v tej grozoviti nevihti?

Ko je bil še Rim pagansk, se je djalo: *facere et pati fortia Romanum est* (možato delati in terpeti je po rimski.) Neki cerkveni oče je v svojem govoru, v kterem brani sv. vero proti preganjavcem keršanstva (kakoršnih se tudi dan denašnji ne manjka) obernil te besede na kristjane rekoč: *facere et pati Christianorum est* (delati in terpeti je po kristjanski).

Ako opazujemo, kako se zdaj rimsko ljudstvo vede, sežemo lahko nazaj in tudi sedaj taisto rečemo o njem, to je o rimskem ljudstvu, ne o častivcih Jupiterja ali Merkurja, temuč o rimskem ljudstvu, katero moli Jezusa, katero časti Marijo in svetnike.

Ali mar ni res, kaj nismo sami priča vsemu temu, kar se dobrega stori v brambi proti hudemu? Blage družbe so se osnovale, da pišejo in branijo resnico, obiskujejo se cerkve, hrepenceče se išče beseda Božja, z veliko pobožnostjo se sprejemajo zakramenti. Jaz ne hodim ven, pa vi veste, kako res je to in drugo, kar se stori danes po Rimu, da se z deli spodbija počenjanje laži in pregrehe.

Ravno zato tedaj, ker jaz ne grem ven, bodo fajmoštri in pridigarji Rimu povedali, da papež ne more drugače odobriti in podpirati obnašanja tacega ljudstva, kakor s tem, da ga blagoslavlja.

Povejte pa, da očetje naj se ne derznejo voditi svojih otrok po glediščih, kjer se igrajo igre, ktere lepo obnašanje in vero ponižujejo, in kjer se celo psovaje in razuzdanost zmage veseli. Taki kraji so keršanski družini prepovedani, ona ne more gledati glediških predstav, ki so zoper Boga, zoper vero, zoper cerkev in zoper vsako sveto postavo.

Povejte tudi, da hvalim Rimce zastran terpljenj, ki jih prenašajo, in da se jim zahvaljujem, posebno vradnikom, ki so raji izvolili pomanjkanje vsega, kakor izdajstvo in nezvestobo.

Povejte, da jaz vse vem, in da jih hočem blagosloviti, nje, ki kot pravi Rimljanje delajo in terpijo. Pa bo li po toliko molitvah slednjič napočila zarja miru? in bo li kmali napočila? Da mora napočiti, je gotovo. Če kmali, ne vem; tudi tega jaz ne vem, ali ne bomo morali terpeti še drugih bridkosti.

Spominjam se Judeža, ki je, sprejemši oni kruh, ki je mors malis vita bonis (smert hudobnim, življenje dobrim) zapustil božjo dvorano (božjo zato, ker je Kristus sam rekel: *nunc glorificatus est Filius hominis* (zdaj je poveličan Sin človekov). To bi bil smel On po pravici že pred reči zavoljo svojih čudežev, zavoljo svojega uka, zavoljo svojih prerokovanj, ki so se nad njim spolnovale, pa On je to rekel ravno takrat, ker takrat je bil poveličan z žebli, s križem in s smertjo.

In tako je hotel še pred, preden je bil poveličan z vstajenjem in vnebohodom, s tem poveličan biti, da je na Golgati terpel in umerl.

Tudi mi moramo vstati iz gnjilobe, v katero so nas po Božjem pripuščenji pogreznili; pa kdo vé, če nas ne čaka še hujše terpljenje? Gotovo bomo poveličani po takem maščevanji, ki je Boga vredno, t. j. ali po čudnem spokorjenji ali po strašni kazni njegovih sovražnikov.

Bomo, toda le, če smo stanovitni v molitvi in če zaupno dalje k Gospodu kličemo: naj zasveti dan, ko — de manu inimicorum nostrorum liberati, serviamus illi in sanctitate et justitia coram ipso omnibus diebus nostris (ko bomo, rešeni iz rok svojih sovražnikov, njemu služili v svetosti in pravici, vpričo njega vse dni svojega življenja).

Kristusova zmaga je gotova, kakor poje cerkev, in kakor se tu spodej na vatikanskem obelisku bere: Christus vincit, Cristus regnat, Christus imperat, Christus ab omni malo nos defendat (Kristus zmaga, Kristus vlada, Kristus zapoveduje, Kristus naj nas varuje vsega zlega).

Molimo tedaj, molimo in združujmo z molitvijo spodbudno življenje in vdanega duha. On zapové viharju in pri tej priči se vpokoji morje.

Zlega sicer na zemlji ne bo nikoli manjkalo, in zato moramo moliti, da On s svojo zmago sklene naše rešenje od vsega zlega — defendat ab omni malo.

Med tem molimo, da nas obdari s svojimi blagri, zakaj res nismo še rešeni vsega zlega.

Gospod naj blagoslovi vaše besede in naj bodo rodovitne v prid ljudstvu, katero hrepeni po njih.

Naj vas blagoslovi v vašem djanji in v vašem zgledu.

Blagoslovi naj nas vse v dnevih, ki nam jih dá živeti v tem pregnanstvu, in dá naj nam moči, da ne omagamo na tem ternjevem potu, na katerem upamo, da bomo še vidili luč usmiljenja svetiti, dokler nam bo dano izročiti svojo dušo na veke v njegove roke ter mu reči: Pater in manus tuas commendo spiritum meum. (Oče, v tvoje roke izročim svojo dušo.)

Blagoslov Boga Vsemogočnega itd.

Med Prusom in Francozom je sklenjen mir. Hud je, ali Bismark je bil terd kot železo. Brez milosti je tirjal, da pruski vojščaki obhajajo vhod v Pariz, češ, da Parizan ne poreče, da ni bil res premagan. Izveršil se je sicer srečno, in koj drugo jutro so se umaknili spet Prusi. Z bridkim srcem so se udali narodni poslanci, posebno težko iz krajev, ki se skleniti imajo z Nemčijo. Napoleona krivca je odstavila narodna vlada in pobral se je za zdaj neki v London. Berlin zdaj uka, Pariz pa joka. Bil je res Pariz zapadni Babel. Čim bolj se je napihoval, tem bolj je potert. Da bi le rekel naposled: Dobro je, Gospod! da si me ponižal. — Doklej bo imel Bog Prusa za šibo, ali bo obiskal s to šibo še koga drugega, kdo vé? Pomenljivo je pa sporočilo, ki ga je 27. sveč. nemški cesar poslal carju ruskemu, kako so sklenili mir; na to pravi: „Tedaj smo na koncu slavnega kervavega vojskovanja, katero nam je bilo vsiljeno po neznansko derzni lahkomišljenosti. Pruska ne bode nikdar pozabila, da gre Vam hvala, da to vojskovanje ni brez konca in kraja. Bog Vas blagoslovi zato. Vaš svoj živi dan hvaležni prijatelj Viljem.“ — Tisti dan mu je odgovoril car ruski: „Hvala Vam, da ste mi sporočili načert, po katerem sklenete mir; veselim se tega z Vami vred. Bog daj, da nastane stanoviten mir. V srečo si štejem, da sem Vam kot vdani prijatelj skazati mogel svoje sočutje. — Naj prijateljstvo, katero veže Naji, varuje srečo in slavo obeh dežel.“ Osupnilo je to sporočilo zlasti nekatere

vladarstva. Tolažijo se, da je to le osebna reč med carjema. Kako naroda čutita in bližnja prihodnost oberne, pravijo, je drugo vprašanje.

Dunaj še vedno misli, da je on Avstrija, ali zdaj vsaj avstrijska Cisl! Sedanjemu ministerstvu se stavijo sploh vstavoderžci, zlasti nemški; davke so prav suho dovolili mu le za sušec, ki se vendar navadno plačujejo na tri mesce; vznášal se je zelo Giskra. Nemška stranka je imela dan svoj na Dunaju ter pokazala, kako teži brez avstrijske vesti v veliko Nemčijo. Tudi delavci so imeli svoj shod, kjer so govorili po vseh ustih, da proč s popom, škricem in bogatašem ali grajščakom (der Pfaffe, der Bourgeois, der Geldprotze muss fallen)? Vidi se, kam merijo, in gorjé nam, ako do časa ne spoznamo, da so potrebni na svetu mnogoteri stanovi, ki naj se čislajo med seboj, in da je le „justitia regnorum fundamentum.“ Z zedinjenimi močmi. Vse imamo, pa ne znamo, veljá tudi Avstriji, le iščimo, da dobimo!

Postna. Ni dolgo še tega, kar je živel na Gorenškem mlad slavninar; stari ljudje se ga še spominjajo. Za božje in cerkvene postave ni veliko maral, posebno postna zapoved se mu je dozdevala nepotrebna. Začeli so delati železnico na Ljubljano s Štajarskega; tudi naš slavninar pride delat. Na postni dan si polije žgance z mastno (špehovo) zabelo, ter se potem usti proti tovaršem: „To sem naredil in kaj se mi je zgodilo? Jutri bom pa namešal take masti z maslom, bom le vidil, ali bom razdražil Boga?“ Stori — komaj pojé prvo žlico, začne ga klati po trebuhu in žalostno umerje!

Ali ni to očiten dokaz, da Bog živi in da se z njim ne norčuje? —

Iz Ljubljane. (Nove kompozicije.) Za sv. teden živo priporočamo vsem cerkvam „Lamentacije“ in „Očitanje“, ktere je v eni šestki ravno izdal vodja cerkvene godbe v stolni cerkvi g. Ant. Förster. (Dobivajo se pri skladatelju v seminariju po 40 kr. a. v.) Prihodnjič več o tem delu.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Begunjski farmani s svojima duhovnima pastirjema prosijo blagoslova 20 gl. — Neimenovan 1 gl. — Farmani Rudniški s svojim duh. pastirjem, prosijoči blagoslova 10 gl. — Z Radovice neimenovan 1 gl. — Iz Kolovrata šolarji sv. Očetu 1 gl. 25 kr in 61 kr. — „Bog ponižaj skoraj sovražnike sv. Očeta Pija, ki naj Podgrajsko podfaro blagoslovijo.“ 6 gl. — Pro piissimo Pio IX. fara sv. Križa poleg Turna 10 gl. 35 kr. v sr. — Fara Preserje 8 gl. pap., 2 sr. petici in 1 liro.

Za g. mis. Pirca. A. R. 60 kr. J. R. 40 kr.

Za bulgarski mis. v Adrijanopelnu s št. Jošta 2 gl. — Mih. B. 1 gl. — Iz Moravé 18 gl. — Iz Kolovrata 1 gl.

Za sv. Detinstvo neim. 2 gl. sr. in 1 gl. pap. (Oddali v kn. šk. pis. Vr.) Fara sv. Križa p. Tur. 3 gl. pap.

Za mis. oo. Trapistov v Bosni s št. Jošta 3 gl. — Iz Cerklanskega R. M., K. V., S. C., L. V. 4 gl. — Iz Cerkelj Marijana Zorman 1 gl.

Pogovori z gg. dopisovalci.

Nekterim: Poterpíte, da se verne odgovorui vrednik; nekterim: Poterpíte, že pride na versto. — Onému: Sloveč ali vsaj sposoben pisatelj svečenik sem, a doslej mojega spisa ni bilo nobenega v Zg. D.; kaj pravi k temu sv. cerkev, kaj vest svečeniška, kaj svet sedanji, kaj poreče prihodnji? — Malokterim: Mnogoteri D. prebravši dajó list za listom v bogoljubne hiše takim, ki radi beró pa ne uterpijo naročnine, ter pospešujejo tako dobro reč. — Mnogim marljivim: Vrednik, ki živi le od Zg. D., plačevati ne more, vendar dobri dopisi niso nikdar brez povračila. Dopisujte, prosim, po navadi; naročeno je da v roke dobí začasni vredovatelj

J. Marn.